

Lieta C-492/22 PPU**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2022. gada 22. jūlijs

Iesniedzējtiesa:*Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa, Nīderlande)**Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:**

2022. gada 22. jūlijs

Prasītājs:

CJ

Atbildētājs:**Pamatlietas priekšmets**

Strīds ir saistīts ar tādas personas apcietinājumu Nīderlandē, kura tikusi apcietināta, pamatojoties uz Polijas tiesas izdotu Eiropas apcietināšanas orderi, un kuras nodošanu *Officier van Justitie* (Nīderlandes prokurors) atlika, jo pret šo personu Nīderlandē ir ierosināta krimināllieta par citu noziedzīgu nodarījumu, kas nav minēts Eiropas apcietināšanas orderī, un pieprasītā persona nevēlas atteikties no tiesībām būt klāt Nīderlandē notiekošajā kriminālvajāšanā.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūgums būtībā attiecas uz jautājumu, vai i) cita iestāde, kas nav izpildes tiesu iestāde, drīkst atlikt nodošanu saskaņā ar Eiropas apcietināšanas orderi un ii), ja atbilde ir noliedzoša, kādos apstākļos izpildes tiesu iestāde var atlikt nodošanu.

LESD 267. pants

Prejudiciālie jautājumi

- I Vai Pamatlēmuma 2002/584/TI 12. pants un 24. panta 1. punkts, lasot tos kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 6. pantu, nepieļauj, ka pieprasītā persona, kuras nodošana brīvības atņemšanas soda izpildei ir galīgi atļauta, bet atlikta, “lai varētu veikt tās kriminālvajāšanu izpildes dalībvalstī [...] par darbību, kas nav darbība, kas minēta Eiropas apcietināšanas orderī”, tiek paturēta apcietinājumā šīs kriminālvajāšanas laikā, lai izpildītu Eiropas apcietināšanas orderi?
- II a) Vai lēmums piemērot Pamatlēmuma 2002/584/TI 24. panta 1. punktā paredzētās tiesības atlikt nodošanu ir lēmums par [Eiropas apcietināšanas ordera] izpildi, kas saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584/TI 6. panta 2. punktu, ņemot vērā tā 8. apsvērumu, ir izpildes tiesu iestādes kompetencē?
- b) Ja atbilde ir apstiprinoša, vai tas, ka šāds lēmums ir pieņemts bez izpildes tiesu iestādes rīcības Pamatlēmuma 2002/584/TI 6. panta 2. punkta izpratnē, nozīmē, ka pieprasīto personu vairs nevar paturēt apcietinājumā, lai izpildītu pret to izdoto Eiropas apcietināšanas orderi?
- III. a) Vai Pamatlēmuma 2002/584/TI 24. panta 1. punkts, lasot to kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. un 48. pantu, nepieļauj, ka pieprasītās personas nodošana tiek atlikta kriminālvajāšanas veikšanai izpildes dalībvalstī tikai tādēļ, ka pieprasītā persona pēc nopratināšanas nevēlas atteikties no savām tiesībām būt klāt šajā kriminālvajāšanā?
- b) Ja atbilde ir apstiprinoša, kādi faktori izpildes tiesu iestādei tad ir jāņem vērā, lemjot par faktiskās nodošanas atlikšanu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas un valsts tiesību normas

Savienības tiesības:

Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.) ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.) (turpmāk tekstā – “Pamatlēmums 2002/584/TI”): 6. panta 2. punkts, 12., 23. un 24. pants

Padomes Pamatlēmums 2008/909/TI (2008. gada 27. novembris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā (OV 2008, L 327, 27. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299/TI (turpmāk tekstā – “Pamatlēmums 2008/909/TI”)

Nīderlandes tiesības:

Wet van 29 april 2004 tot implementatie van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten van de Europese Unie (Overleveringswet) [2004. gada 29. aprīļa Likums, ar ko īsteno Eiropas Savienības Padomes Pamatlēmumu par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (Likums par personu nodošanu)], *Stb.* [Nīderlandes Oficiālais Vēstnesis] 2004, Nr. 195 ar turpmākiem grozījumiem (turpmāk tekstā – “Likums par personu nodošanu”): 1. panta e) punkts, 27. panta 2. punkts, 33., 34., 35. un 36. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 2021. gada 31. augustā Polijas tiesa izdeva Eiropas apcietināšanas orderi (turpmāk tekstā – “EAO”), lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu uz diviem gadiem, kas piespriests par trīspadsmit noziedzīgiem nodarījumiem, kuri ir kvalificējami kā “organizēta vai bruņota laupīšana” Pamatlēmuma 2002/584/TI 2. panta 2. punkta izpratnē.
- 2 2022. gada 9. aprīlī pieprasītā persona tika apcietināta Nīderlandē, lai izpildītu šo EAO.
- 3 2022. gada 2. jūnijā izpildes tiesu iestāde – *Rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa, Nīderlande) – izdeva rīkojumu par pieprasītās personas paturēšanu apcietinājumā. 2022. gada 16. jūnijā tā atļāva nodošanu uz Poliju. Pēdējais minētais lēmums nav pārsūdzams parastajā kārtībā.
- 4 Pieprasītā persona Nīderlandē pirmajā instancē tika notiesāta par citu nodarījumu, kas nav EAO pamatā, proti, par transportlīdzekļa vadīšanu bez vadītāja apliecības. 2021. gada 15. decembrī *Kantonrechter in de Rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesas (Nīderlande) kantona miertiesnesis) par šo nodarījumu pieprasītajai personai piesprieda 360 EUR naudas sodu vai alternatīvi – brīvības atņemšanu uz 7 dienām. Pieprasītā persona iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu. Šīs apelācijas izskatīšana ir paredzēta 2022. gada 4. oktobrī. Apelācijas spriedumu *Openbaar Ministerie* (Nīderlandes prokuratūra) un pieprasītā persona var pārsūdzēt kasācijas kārtībā.
- 5 Ja un kamēr Nīderlandē pret pieprasīto personu notiek kriminālvajāšana, *Rechtbank* saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, kas attiecas uz Likuma par personu nodošanu 34. panta 2. punkta b) apakšpunktu un 36. panta 1. punktu, pēc prokurora lūguma var pagarināt pieprasītās personas apcietinājumu ne ilgāk kā par trīsdesmit dienām, ja nodošanas process tiek veikts ātri un tādējādi apcietinājums nav pārmērīgi ilgs. 2022. gada 22. jūnijā un 2022. gada 6. jūlijā *Rechtbank* pēc prokurora lūguma katru reizi pagarināja pieprasītās personas apcietinājumu par trīsdesmit dienām.

- 6 Tā kā pieprasītā persona nevēlas atteikties no savām tiesībām būt klāt Nīderlandē notiekošajā kriminālvajāšanā, prokurors plāno regulāri pieprasīt apcietinājuma pagarināšanu, kamēr nebūs pabeigta kriminālvajāšana Nīderlandē.
- 7 Šajā lietā nav norādīts nekāds cits pamats, kas varētu attaisnot apcietinājuma pagarināšanu saskaņā ar Likuma par personu nodošanu 34. panta 2. punktu, lasot to kopā ar šā likuma 35. pantu. Tāpēc lūgumi pagarināt apcietinājumu neizbēgami nozīmē, ka prokurors ir atlicis nodošanu Nīderlandē nepabeigtā kriminālprocesa dēļ. Tas var izdot rīkojumu par šādu atlikšanu saskaņā ar Likumu par personu nodošanu. *Rechtbank* nepārbauda lēmumu par atlikšanu, jo šāds lēmums saskaņā ar valsts tiesībām ir prokurora kompetencē.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

Pirmais prejudiciālais jautājums

- 8 Atsaucoties uz Tiesas 2017. gada 25. janvāra spriedumu *Vilkas* (C-640/15, EU:C:2017:39, 43. punkts) un 2019. gada 12. februāra spriedumu TC (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, 60. punkts), *Rechtbank* uzsver, ka, lai gan Pamatlēmuma 2002/584/TI 24. panta 1. punktā atšķirībā no šā pamatlēmuma 23. panta nav norādes uz apcietinājumu (respektīvi apcietinājuma turpināšanu), Pamatlēmuma 2002/584/TI 12. pantā un 24. panta 1. punktā, lasot tos kopā ar Likuma par personu nodošanu 33.-35. pantu un 36. panta 1. punktu, ir nodrošināts skaidrs, paredzams un pieejams juridiskais pamats apcietinājuma turpināšanai nodošanas atlikšanas gadījumā, kas atbilst Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 6. panta prasībām, turklāt *Rechtbank* arī norāda, ka ik pēc trīsdesmit dienām tā pārbauda, vai vajadzības gadījumā apcietinājumu var pagarināt. Tas vien, ka – galīgi atļautā – nodošana ir atlikta, *Rechtbank* skatījumā nenozīmē, ka nodošanas process vairs nav “*in progress*” un netiek veikts ātri.
- 9 Tā kā šāda interpretācija ir otrā prejudiciālā jautājuma pamatā, *Rechtbank* uzskata, ka ir vēlams tieši jautāt par to Tiesai pirmā prejudiciālā jautājuma formā.

Otrais prejudiciālais jautājums

- 10 Lai gan Pamatlēmuma 2002/584/TI 24. panta 1. punktā ir noteikts, ka nodošanas atlikšana ir izpildes tiesu iestādes kompetencē, valsts īstenošanas tiesību aktos ir paredzēts, ka par to lemj prokurors.
- 11 Tomēr savā 2020. gada 24. novembra spriedumā *Openbaar Ministerie* (Dokumentu viltošana) (C-510/19, EU:C:2020:953) Tiesa ir norādījusi, ka Nīderlandes prokuroru nevar uzskatīt par izpildes tiesu iestādi – tostarp – Pamatlēmuma 2002/584/TI 6. panta 2. punkta izpratnē, jo uz to var attiekties Nīderlandes *Minister van Justitie en Veiligheid* (Nīderlandes tieslietu un drošības ministrs) norādījumi, un tas tā ir joprojām.

- 12 Turklāt 2022. gada 28. aprīļa spriedumā C un CD (Juridiskie šķēršļi lēmuma par nodošanu izpildei) (C-804/21 PPU, EU:C:2022:307) Tiesa ir nospriedusi, ka pārbaude, vai runa ir par nepārvaramas varas gadījumu Pamatlēmuma 2002/584/TI 23. panta 3. punkta izpratnē, un vajadzības gadījumā jauna nodošanas datuma noteikšana ir lēmumi par EAO izpildi, kuri saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584/TI 6. panta 2. punktu, ņemot vērā tā astoto apsvērumu, ir izpildes tiesu iestādes kompetencē.
- 13 Līdz ar to *Rechtbank* vēlas zināt, vai lēmums [izmantot] Pamatlēmuma 2002/584/TI 24. panta 1. punktā minētās tiesības atlikt nodošanu ir jāpieņem izpildes tiesu iestādei saskaņā ar šā pamatlēmuma 6. panta 2. punktu, ņemot vērā tā astoto apsvērumu. *Rechtbank* uzskata, ka šāds lēmums, tāpat kā 12. punktā minētā Tiesas sprieduma pamatā esošā situācija, pārsniedz jebkādu “praktisku un administratīvu atbalstu”, ko saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584/TI 7. pantu, ņemot vērā tā devīto apsvērumu, var uzticēt citai iestādei, nevis izpildes tiesu iestādei. Par to ir otrā jautājuma a) apakšjautājums.
- 14 Ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša, tad *Rechtbank* rodas papildu jautājums par to, vai tas, ka šis lēmums ir pieņemts bez izpildes tiesu iestādes rīcības Pamatlēmuma 2002/584/TI 6. panta 2. punkta izpratnē, nozīmē, ka pieprasīto personu vairs nevar paturēt apcietinājumā, lai izpildītu pret to izdoto EAO [otrā jautājuma b) apakšjautājums).

Trešais prejudiciālais jautājums

- 15 Ja atbilde uz otrā jautājuma a) apakšjautājumu nav noliedzīga, *Rechtbank* vēlas zināt, kāds izvērtējums ir jāveic izpildes tiesu iestādei un kādi faktori tai ir jāņem vērā šajā izvērtējumā, apsverot, vai atlikt nodošanu, lai pieprasīto personu, kuras nodošana ir galīgi atļauta, izpildes valstī varētu saukt pie kriminālatbildības par nodarījumu, kas nav minēts EAO.
- 16 Šajā ziņā *Rechtbank* īpaši norāda, ka pašreizējā prakse attiecībā uz Likuma par personu nodošanu 36. panta 1. punkta piemērošanu ir tāda, ka prokurors parasti atliek nodošanu, ja pieprasītā persona nevēlas atteikties no savām tiesībām būt klāt Nīderlandē notiekošajā kriminālvajāšanā. Izmantojot savas tiesības iesniegt apelācijas un kasācijas sūdzību, pieprasītā persona var arī panākt, ka nodošanas atlikšanas termiņš tiek pagarināts līdz daudziem mēnešiem vai pat gadiem.
- 17 Sakarā ar pienākumu ņemt vērā jebkuru brīvības atņemšanas periodu, lai izpildītu EAO saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584/TI 26. panta 1. punktu, pieprasītā persona šādā situācijā praktiski izcieš brīvības atņemšanas sodu (vai tā lielāko daļu) Nīderlandē, savukārt izsniegšanas dalībvalstij nebija pamata piemērot Pamatlēmumu 2008/909/TI, kā arī izpildes tiesu iestādei nebija pamata piemērot Pamatlēmuma 2002/584/TI 4. panta 6. punktā paredzēto atteikuma pamatojumu.
- 18 Lai gan Nīderlande ir īstenojusi Pamatlēmuma 2002/584/TI 24. panta 2. punktu, lai varētu notikt nosacīta nodošana – Nīderlandes tiesību aktos “provizorisks

nodošana” –, praksē Polija izrāda nevēlēšanos sadarboties nosacītas nodošanas gadījumā, ja EAO tika izdots brīvības atņemšanas soda izpildei. Tāpēc nosacītas nodošanas iespēja šādā gadījumā faktiski nav iespējama.

- 19 Uzdotot trešo jautājumu, *Rechtbank* konkrēti vēlas zināt, vai Tiesas apsvērumi 2020. gada 11. marta spriedumā SF (Eiropas apcietināšanas orderis – Garantija, ka persona tiks nogādāta atpakaļ izpildes dalībvalstī) (C-314/18, EU:C:2020:191), it īpaši minētā sprieduma 59.-61. punktā, ir jāpiemēro pēc analogijas un vai attiecīgi izpildes tiesu iestāde nedrīkst atlikt nodošanu tikai tādēļ, ka pieprasītā persona neatsakās no savām tiesībām būt klāt kriminālvajāšanā izpildes dalībvalstī, bet katrā individuālajā gadījumā ir jāpārbauda, vai konkrēto iemeslu dēļ, kas attiecas uz attiecīgās personas tiesību uz aizstāvību ievērošanu vai pareizu tiesvedības norisi, šīs personas klātbūtne izpildes dalībvalstī ir absolūti nepieciešama līdz šīs kriminālvajāšanas galīgai pabeigšanai, turklāt ir jāņem vērā sadarbības mehānismi, kas attiecīgajai personai ļauj izmantot savas tiesības uz aizstāvību izpildes dalībvalstī notiekošajā kriminālvajāšanā pēc nodošanas uz izsniegšanas dalībvalsti.

Pieteikums par paātrināto tiesvedību

Ņemot vērā, ka pieprasītā persona atrodas nodošanas apcietinājumā līdz kriminālprocesa pabeigšanai Nīderlandē, *Rechtbank* lūdz šo lietu nodot izskatīšanai steidzamības kārtībā Tiesas Reglamenta 107. panta izpratnē.